

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

**VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNIT**

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNIT**

Edita Oravcová

**Pracovné listy
Šikovní ruky 4. časť
Zaujímavý útvar pre 5. – 9. ročník**

2013

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: Mgr. Edita Oravcová

Kontakt na autora UZ: ZŠ Slobody 1, Košice
www.zsslobody.eu

Názov: **Pracovné listy**
Šikovní ruky 4. časť
Záujmový predmet pre
5. – 9. ročník základnej školy

Rok vytvorenia: 2014

Oponentský posudok
vypracoval: Mgr. Zuzana Haciová

ISBN 978-80-565-0329-0

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

Úvod	3
IV Servítková technika – Decoupage	
1 História decoupage	4
2 Pracovný postup	5
3 Inšpirujte sa	13
V Pappmaché – papiermaché	
1 História papiermaché	14
2 Pracovný postup papiermaché	15
3 Návody	
Slimáky	17
Inšpirujte sa	18
Zdroje	20

Úvod

Hlavným cieľom činnosti záujmového útvaru je priblížiť žiakom tradičné i menej tradičné techniky, prostredníctvom ktorých sa rozvíja ich kreativita, zručnosť a estetické cítenie. Predmety vyrobené v rámci záujmového útvaru plnia okrem estetickej a aj praktickú funkciu. Sú využiteľné na skrášenie prostredia či módnym doplnok ale aj na bežné použitie v domácnosti alebo ako súčasť odevu.

Prostredníctvom činnosti v záujmovom útvare sa žiaci oboznámia s históriou a vývojom jednotlivých techník, zároveň si ich osvoja prakticky. Činnosť v záujmovom útvare umožňuje predovšetkým žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia pracovať s materiálom, s ktorým sa bežne nestretávajú, čo im pomôže získať vedomosti a praktické skúsenosti či návyky potrebné pre ich voľbu budúceho povolania a následné zaradenie sa do spoločnosti.

Samotná činnosť je rozdelená do dvoch rovín – teoretickej a praktickej. V teoretickej rovine sa žiakom predkladajú fakty, obrazový materiál, zvukové záznamy.... V praktickej rovine si žiaci osvojujú konkrétne zručnosti pri výrobe vlastných výtvorov. V závere školského roka prezentujú svoju činnosť prostredníctvom výstavy.

IV Servítková technika - Decoupage

1 História decoupage

Ak si myslíte, že táto technika je stará len pár desiatok rokov, mýlite sa. Decoupage je veľmi stará technika zdobenia predmetov rôznymi materiálmi. Prvé pamiatky su staré viac ako 2000 rokov., čo potvrdzujú nálezy z hrobky jedného nomáda. V 17. Storočí bola technika veľmi obľúbená a používala sa skoro na všetko. V minulosti sa na zdobenie používal najmä papier, kov, textil, zdobili sa predmety dennej potreby, darčeky, kufre, nábytok. K zdobeniu sa požívali aj námety obrazov slávnych majstrov. Ich následné výtvary boli nerozoznatelné od originálov. Rozkvet zaznamenala technika v 18. A 19. storočí najviac vo Francúzsku.

Očarený ňou bol dokonca aj kráľ Luis XV. Zdobili sa škatule na klobúky, toaletné predmety, písacie stoly, komody, hodiny a iné. V neskoršom období prezdobené predmety neboli až tak v móde, napriek tomu vychovávateľky učili malé dievčatá túto techniku ovládať. Preto sa aj teraz zdobili rámy obrazov a zrkadiel, skrine alebo pštosie vajcia.

Prvá kniha s návodmi vznikla v Londýne v roku 1760.

V súčasnosti sa používajú najmä servítky a špeciálne papiere, podľa čoho vznikol názov servítková technika. Dekorovať je možné akýkoľvek povrch. Pretože je servítková technika veľmi obľúbená, na trhu je veľký výber servítok, špeciálnych lepidiel a lakov a sortiment výrobcovia neustále rozširujú.

2 Pracovní postup

Pripravte si :

-predmet ktorý budete zdober

-servítky - na trhu je viac druhov servítok. Jednovrstvové sú pevné a pracuje sa s nimi veľmi dobre. Dvojvrstvové sú ojedinelé, najväčšia ponuka je trojvrstvových servítok. Pred lepením servítok je potrebné oddeliť vrchnú vrstvu, lepí sa iba tá. Motívy môžu byť vystrihnuté alebo vytrhané, podľa potreby. Alebo decoupage papier - na trhu je čoraz širšia ponuka špeciálnych papierov, ale v podstate sa dá použiť akýkoľvek papier. Všetko závisí od fantázie a zručnosti. Väčšinu papierov je potrebné pred použitím namočiť - zmäkčiť, vždy sa treba poradiť s predávajúcim.

-lepidlo, lepiaci lak – je dobré skúšať, skúšať a nájsť si značku ktorá vyhovuje.

-akrilové farby - biela alebo béžová ako podklad, farebné na dotieňovanie.

-kvalitný štetec - ideálny je plochý štetec s jemnými štetinami. Štetec je potrebné ihneď po ukončení práce vyčistiť, pretože zvyšky lepidla sa uvoľňujú pri ďalšej práci a kazia výsledný efekt.

Pracovní postup

- V prípade, že je podklad tmavý je potrebné natrieť celý podklad alebo miesto kam sa bude servítka lepiť svetlou akrilovou farbou (biela, krémová). V prípade papiera to nie je vždy nutné, závisí od priehľadnosti papiera.
- Niektoré povrchy je potrebné pred natieraním farbou/lepidlom odmastiť alebo zdrsniť šmirgľom.

Lepenie servítok je možné dvomi spôsobmi:

- Naniest' lepidlo, priložiť servítku, uhladiť a natrieť lepidlom aj zvrchu,
- Alebo priložiť servítku na suchý podklad a nanášať lepidlo od stredu motívu ku krajom.

Každý si po vyskúšaní techniky nájdete vlastný spôsob aj vyhovujúcu značku lepidla.

- Pri lepení servítky na textil je potrebné špeciálne lepidlo. Natrie sa miesto pod motívom aj s okrajom cca 2mm, priloží sa vystrihnutý motív a dôkladne sa zvrchu znova pretrie lepidlom. Po zaschnutí sa fixuje žehlením podľa pokynov od výrobcu lepidla.

Správne nalepená servítka má efekt starých známych "nažehľovačiek" a vydrží aj pranie na 40 st.

Lepenie na sklo

Pripravte si sklenenú nádobu – vázu, pohár, misu, tanier... Očistite a odmastite ju.

Aby motív zo servítky na skle lepšie vynikol, miesto pod motívom natrite farbou. Na nanášanie farby sa najlepšie hodí hubka, ktorú zachytíme štipcom na bielizeň. Ak by ste to robili štetcom, nános farby by bol nepravidelný a museli by ste postup viac krát opakovať.

Zo servítky si vyberte motív, ktorý budete chcieť nalepiť. Tesne po okraji ho vystrihnite.

Ak sa jedná o viacvrstvovú servítku, odstráňte jej vrchnú vrstvu od ostatných – tú budete nalepovať.

mäkkým štetcom tenkú vrstvu lepidla.

Ak už farba na skle vyschla, naneste na ňu

Hneď po nanesení lepidla priložte opatrne vystrihnutý motív. Pomocou štetca namočeného v lepidle opatrne pritlačte servítku ku sklu a to ťahmi vedenými od stredu ku kraju. Pracujte opatrne, aby ste servítku nepotrhalí. Presné umiestnenie servítky a nastavenie do požadovanej polohy si vyskúšame na podklade ešte pred nanášaním lepidla, aby sme už potom mali predstavu ako bude servítko na podklade vyzerat'. Teraz nechajte lepidlo zaschnúť. Nakoniec celý motív ešte raz pretrite lepidlom.

motív, farbu v jeho okolí zoškrabte.

V prípade, že chcete na nádobke ponechať iba

laku.

Nakoniec celý motív pretrite 2 až 3 vrstvami

Decoupage plus krakel

potrebné, prešmirgľujte ho..

Pripravte si drevený podnos. V prípade, že je to

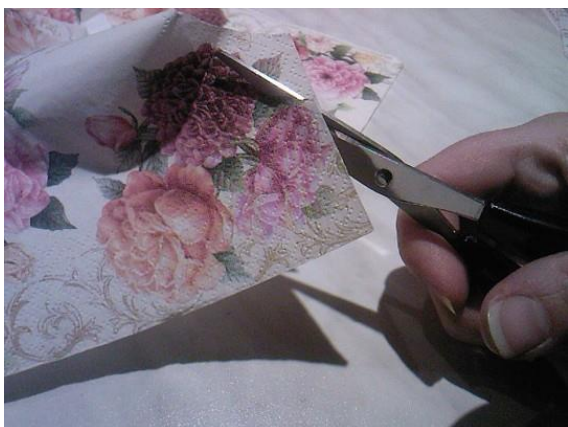
Pomocou hubky naneste zlatú farbu .

Nechajte poriadne zaschnúť.

Natrite jednokrokový krakelovací lak .

servítky.

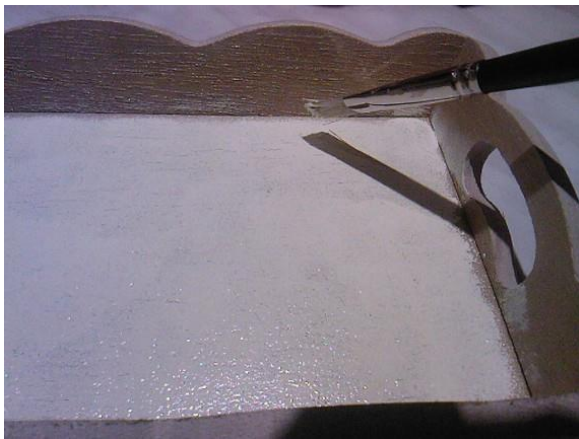
Kým lak schne vystrihnite si motívy zo

Namiešajte si želaný odtieň akrylovej farby.

Farbu naneste hubkou na takmer suchý krakelovací lak. Pracujte rýchlo a nevracajte sa na to isté miesto viackrát. Väčšina lakov pracuje ihneď a farba začne praskať skôr ako dokončíte tupovanie.

štetec.

Na miesta kam nezasiahne hubka použite

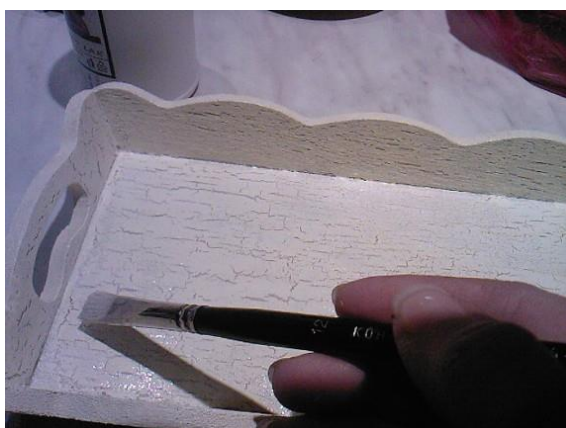
hrubšia vrstva farby sú praskliny väčšie.

Tu je pekne vidieť, že na miestach kde bola

vystrihnutých motívov.

Oddeľte si vrchnú vrstvu servítky z

lepidlom.

Miesta, na ktoré budete lepiť servítku natrite

a opatrne ho pritlačte suchým prstom.

Priložte na dané miesto vystrihnutý motív

Ešte raz pretiete obrázky lepidlom aj zhora.

Po zaschnutí lepidla dôkladne celý podnos

viac krát prelakujte.

3 Inšpirujte sa

V Pappmaché - papiermaché

1 História papiermaché

Táto technika je v Európe známa už od 15. storočia. V oblastiach orientu a Ázie sa však využívala ešte skôr. Vyrábali sa najskôr reliéfy a menšie figúrky, hlavne betlehemov.

Technika sa postupne vylepšovala a materiál sa stával kvalitnejší a trvácnejší. Od 17. storočia sa táto papierová hmota používala na výrobu bábik. Jednoduchosť výroby a variabilnosť spracovania hmoty viedla k veľkej obľube jej využitia dokonca aj k tvorbe luxusného tovaru.

Papierová hmota sa hojne využívala až do čias vynálezu bakelitu. Predmety bežnej spotreby z tejto hmoty boli rozšírené asi tak ako dnes výrobky z plastu.

Učebňa s papierová hmota postáv
(Francúzsko, 1900)

Papier hmota box z 19. Storočia

2 Pracovní postup papiermaché

Papmaché je vlastne modelovanie z papierovej hmoty. Je to veľmi jednoduchá a lacná výtvarná technika. Po vyrobení hmoty môžete vyrábať rôzne dekorácie, sošky, masky, šperky, nádoby a podobne.

V kreatívnych potrebách dnes už dostať hotovú hmotu.

Čo potrebujeme:

- novinový papier
- vodu
- nádobu
- mixér
- lepidlo
- nožnice
- farby
- štetce

Príprava hmoty :

Noviny natrhajte na drobné kúsky a vložte ich do nádoby. Zalejte vodou a nechajte ich namočené aj niekoľko dní. Potom hmotu vyžmýkajte a rozmixujte. Hmota musí byť hladká, bez hrudiek. Do tejto hmoty pridajte tekuté lepidlo.

Môžete začať modelovať. Buď budete postupovať ako s klasickou modelovacou hmotou, alebo si pripravíte konštrukciu, ktorú hmotou obalíte. Na konštrukciu použite drôt, škatule, plastové fľaše, nafúknutý balón a iný materiál.

Hotový výrobok uhladzte a nechajte vyschnúť. Pomocou brúsneho papiera môžete vybrúsiť hrany, prípadne celý povrch.

Výrobok natrite farbami – môžete použiť akékoľvek. Nakoniec predmet prelakujte.

3 Návody

Slimáci

Čo potrebujete:

- slimačie ulity (bez slimákov)
- samotvrdnúcu modelovaciu hmotu
- akrylové farby
- biele lepidlo
- lak
- ozdoby na dotváranie (nalepovacie oči, kamienky, trblietky, pierka, čokoľvek doma nájdete)

Ako na to:

1. Vymodelujte nohy slimákov a do 2/3 urobte hrb, na ktorý prilepíte ulitu. Nechajte schnúť.

Polepte ich čím len uznáte za vhodné.

2. Pomaľujte ulity od výmyslu sveta.

3. Keď sú nohy a ulity suché, zlepte ich dokopy a slimákov dotvorte – nalepte oči a namaľujte pusy. Prípadne prelakujte.

4. V rámci kreativity môžete pokresliť aj telá slimákov, dorobiť im parožky.

Inšpirujte sa :

Zdroje

<http://www.nervuska.sk/index.php/na-kus-rci/historia-hackovania.html>

<http://folklorista.sk/2013/05/hackovanie-dnes-a-kedysi/>

<http://www.dobrarada.sk/clanok/zaklady-hackovania.h>

<http://www.extraplus.sk/content/view/828>

<http://kreativ.nasobchodik.sk/podnos.htm>

<http://www.dobrarada.sk/clanok/strikovanie-nahadzovanie-ociek.html>

<http://www.rucneprace.szm.com/navodypletenie.html>

<http://www.handicraft.cz/2010/05/historie-decoupage/>

<http://de.wikipedia.org/wiki/Pappmaché>

<http://kukudilna.unas.cz/kasirovani.htm>

obrázky

<http://www.galeriaziakov.szm.com/obrazky/batika.JPG>

http://static.sashe.sk/photos/c/7/9/2/9/c-792917_a7c332e2b1.jpg

http://www.fotoagent.dk/single_picture/11172/138/mega/26355_1.jpg

http://lonni.dk/wp-content/uploads/2011/03/img_110311-3.jpg

<http://moorbirke.com/wp-content/galleries/2013/13-007a.jpg>

